

430 De Regia Protect. vi oppress. appell.

Divus Thom. i. 2. q. 96. art. 4. Soto lib. 4. de just. de jur. quest. 4. art. 2. colum. 2. in si. cum seqq. Suar. in repet. l.

quoniam in prioribus limit. 2. leg. Reg. num. 14. ad fin. C. de inofficio. testam. Navarr. in manual. o. 25. num. 9. Azeved. in l. 13. num. 6. tit. 3. lib. 4. recopil. cuius ea pœna est

damnare prælatum in temporalibus, & cum ut extra-neum habere à Regno Paul. de Castr. in l. addit. num. 6. C. de Episcopali audientia. l. quicunque, ubi etiam Paul. eod. tit. Guillelm. Benedictus in c. Raynur. verb. & uxori-rem 2. num. 155. ad fin. & num. 161. & seqq. Cened. in col-lecta. ad decret. c. 3. fol. 54. num. 9. Azeved. in l. 13. n. 10. tit. 1. lib. 4. recopil. alios allegat. Gasp. Rodtig. de annu. redit. lib. 1. o. 17. num. 67. plures congerit Bobadil. in pol. lib. 2. c. 8. num. 62. litera A. Pedemont. dec. 30. n. 1. ad fi. Carol. de Graff. l. 2. Regal. Franc. jur. 7. col. pen. & nos latè diximus suprà lib. 1. c. 2. à num. 265. cum multis seqq.

205 Et ita hoc jure utimur, quoties non obtemperant Prælati Ecclesiastici provisiones supremorum tribu-nalium quibus jubetur, ut deferat appellationi, & attentata injuste reponat; quo quidem casu atten-tè procedendum est. Interim tamen ordinarius cureret, omnino conquiescere in causa, nam si ad ulteriorem provisionem beneficij hujusmodi vocantis devenerit; 206 sciat, vim facere manifestam, ac propterea appella-tionis ab eo per præsentatum à Rege, seu procurato-re ejus interposita non detulerit, & reposuerit, in suprmo Cameræ senatu adeundo per viam violentia, eam fecisse, declarabitur, reponique interim omnia attentata, mandabitus, ex his quæ per c. tuam, de ord. cognit. & c. lator. qui filii sint leg. suprà dixi à n. 174. cum sequentibus.

207 Alia est via jure Canonico aperta, huic præsentato à Rege, ut si non instituatur ab Episcopo, imò eo ne-gligente, per duos menses à die præsentationis com-putandos, differat institutionem; potest per viam adi-tus, seu querelæ recurri ad Metropolitanum, vel ordi-narium viciniorem pro nanciscenda institutione, nam licet jure communi attempo, nullum sit tempus præscriptum ordinario ad institutionem faciendam presen-tato à patronis, sicuti præfixum est ad conferendum beneficium ex text. in cap. 2. de concess. præbend. tradit. Lamber. de jur. patron. lib. 2. 3. p. q. 2. (& ex Doctoribus inferius allegandis) art. 6. hodie tamèn prædictorum duorum mensium terminus præfixus est à motu proprio Pii V. incipit in conferendis, qui est 20. in ordine, qui loquitur in Parochialibus, & sic ait ad medium:

208 Data tamen de Parochialibus juris patronatus optione ipsiis patronis, ut si institutio ad ordinarios speçtabit, ipsi ordinarii illam facere negligentibus, & ultra dictos duos menses differentibus, possint pro hujusmodi institutione obtinenda; habere recursum ad Metropoli-tanum, vel viciniorem ordinarium, vel ad Seden Apostolicam, &c.) & superius ibi, petatur institui, ins-titutioque ipsa per duos menses, à die præsentationis dilate fuerit, &c.) cuius etiam meminit Spino in tract. de testam. gl. 4. prin. n. 95.

209 Et hoc remedio multi præsentati à Rege utuntur, imò eo etiam potest uti Camera consilium, ut data hac negligenti, & recusatione in ordinario expedien-do fcedulam Regiam cum relatione casus & negligentiæ prædicta, directam vel viciniori ordinario, vel Me-tropolitano ipso, ut præsentatum instituat, istaque via mili magis suavis videatur, & minus prolixa, alia etiam ei via & remedium scilicet appellationis ad nuntium vel superiori Ecclesiasticum; difficile tamen videtur, ipsum posse se intromittere, quoniam ad reponendum gravamen, de quo conqueritur præsentatus de ordinario, necessariò est cognitus de causa, & se informare ex actis, ut cognitus juris patronatus ad consilium secularis Cameræ privativè spectat, non ad Ecclesiasti-cum judicem, cuius judicium dum se intromittit in simili causarum cognitione, justè soleat declinari, haec que via jure improbabilis videtur.

210 Et hoc præsentationis tempus non currit à tempo-re, quo sit instrumentum præsentationis à patrono; quia illa non dicitur præsentatio; sed nominatio. Sed quando præsentatus ossert se in in præsentia ordinarii personaliter, non alio modo, quoniam ad faciendam institutionem requiri præsentia præsentati, ut ordi-narius possit examinare illum, & cernere an sit idoneus, & per Rot. dec. 3. de jur. patron. in novis Sequitur Zerol. in prax. Episcop. 1. part. verb. jus patronatus ad septimum. Lambert. de jur. patron. lib. 2. p. 1. q. 4. prin. art. 16. n. 1. & 2. & optimè explicat, prosequitur plures citans Riccius in prax. Ecclesiast. de jur. patron. decisio. 156. facit l. consentaneum Cod. quomod. & quando judec. l. 1. in princ. ff. de verb. obligatio. & an & quando præsentatio sit necessaria personaliter, vide quæ latè per Nicol. Gar-cia. de benef. 4. part. c. 1. à n. 16. cum pluribus sequentibus,

ubi tractat tam in Parochialibus, quam in simplici-bus.

At in beneficijs simplicibus aliis extra curata, si ordi-narius vel alius habens instituere, aut confirmare, aut conferre beneficia resignata, ex causa permutatio-nis: fit negligens & differat, seu recusat id facere, cum non fit de jure ei terminus aliquis præfixus, recur-dendum erit ad superiora, nempe, Metropolitanum, seu Legatum, aut Nuntium, qui tempus præfigat, intra quod id facit, quo elapsus ipse supplebit, vel compel-lendo, vel instituendo, vel confirmando, &c. tenent 212

Abb. in c. 2. de concess. præbent. num. 12. & 13. Roch. de Curt. de jur. patron. verb. honorificum num. 55. Paul. de

Citadi. in eodem tractatu 6. q. art. 3. num. 103. Rebuff. in prax. benef. titul. de volunt. num. 6. & in concordatis,

tit. de Regia ad Pralatur. nominatio. §. 1. verb. intra seu

menses. Lamber. de jur. patr. 3. p. 2. lib. quest. 2. articul. 6.

& 7. Selva in tractatu de benefic. 3. p. quest. 6. n. 1. & se-quentibus. Anafta. Germon. de indulxit Cardin. Philip. Franc. in c. unico de rerum permixtatu lib. 64. num. 10. & Zabar. num. 137. Zerol. in prax. Episcop. verb. bene-ficium §. 3. & verb. jus patron. §. 8. 3. dub. & 2. p. verb. insti-tutio. Azor. inst. moral. lib. 7. cap. 30. q. 2. qui loquitur

generaliter & indistincte in omnibus beneficiis, im-memores motus propiti. pii V. cuius supra memini-mus, disponitis in Parochialibus, ubi & quid hic

præsentatus possit ab hujusmodi tarditate Episcopi 213

appellare, ut proximus superior, vel terminum infe-riori statuat ad instituendum, quo elapsus & institu-
tionem non sequuta ipse institutus, tenet ultra citatos Franc.

Mar. dec 451. queritur de tempore num. 2. & dec. 491 n. 1.

p. 1. & per gl. in c. cum Bertol. de re judic. & Mandos. cons. 7. sub num. 13. Joan Hether Camp. divers. jur. cano.

rubrica 11. c. 13. num. 474. fol. 398. & moventur per text.

in c. cum nullius de jur. patron. quem bene in proposito

interpretatur Campanil. ibi Landerch. cons. 141. post

Roland. cons. 22. à n. 6. vol. 1. Menoch. cons. 59. vol. 3.

alias citat. Aloys. Ricc. in prax. Eccles. de jur. patron.

dec. 159. per totam.

Quæ doctrina intelligenda est, quando ordinarius 214

absque justa & legitima causa recusat admittere præ-

sentatum, tunc enim à præfata non admissione conce-

ditur appellatio; secus enim si legitima adesset causa,

gl. in c. nullus de jur. patron. Archidiac. in c. 1. 8. 5. d.

Gemini & Franc. in c. 1. num. 16. & seqq. de jur. patron.

in 6. Aloys. Ricc. in prax. Eccles. de jur. patron. c. 159. 215

num. 73. & n. 7. qui dicit, quid hoc casu non poterit

superiori instituere, nec inferiore ad id compellere,

arg. text. in c. liter. 6. d.

Inter causas vero legitimas connumeratur, maximè

si præsentatus esset persona indigna, quia ultra quod 216

privantur patroni pro illa vice, jure præsentandi, ex-

cusatur insuper ordinarius illum rejiciens secundum

Ricc. ubi proximè n. 74. qui in causa sibi delegata, ita

judicasse secundum hanc opinionem firmat.

Et hoc remedio multi præsentati à Rege utuntur, 217

imò eo etiam potest uti Camera consilium, ut data

hac negligenti, & recusatione in ordinario expedien-

do fcedulam Regiam cum relatione casus & negligentiæ

prædicta, directam vel viciniori ordinario, vel Me-

tropolitano ipso, ut præsentatum instituat, istaque via

mili magis suavis videatur, & minus prolixa, alia etiam

ei via & remedium scilicet appellationis ad nuntium

vel superiori Ecclesiasticum; difficile tamen videtur,

ipsum posse se intromittere, quoniam ad reponendum

gravamen, de quo conqueritur præsentatus de ordinario,

necessariò est cognitus de causa, & se informare

ex actis, ut cognitus juris patronatus ad consilium

secularis Cameræ privativè spectat, non ad Ecclesiasti-

cum judicem, cuius judicium dum se intromittit in simili

causarum cognitione, justè soleat declinari, haec

que via jure improbabilis videtur.

Sed

Pars III. Cap. X.

431

219 Sed adhuc defendi potest stylus vulgaris, quo extat introductum appellari ad nuntium ab ordinario non admittente præsentatum à Rege, sublata & amota difficultate inconvenienti relato, & quidem absque cognitione juris patron. Reg. ex illo capite, quoniam quando judex secularis, casu quo aliquam à se latam sententiam contra personam, & bona Ecclesiastica tu-lerit, & pro eius executione requisierit judicem Eccle-

siasticum, ut suum officium, & auxilium impartiatur, ipseque protervus sit, & negligens, potest ad superiorum Ecclesiasticum recurrere, ut illum compellat imparti-ri, & hoc absque nova citatione, & nova inspectatione processus facti ab eodem seculari, ut dicit Ill. in l. à Divo Pio. §. sententiam Romæ, ff. de re judic. Quæsada di-versarum questionum c. 9. n. 13. Covarr. in pract. q. c. 10.

n. 1. vers. eadem ratione. Avil. in c. 21. prat. verb. usq; pan.

num. 21. Villato. in orario commun. opin. liter. 1. num. 16. s.

220 Azeved. in l. 15. n. 10. tit. 1. lib. 4. recopil. & sic hoc mo-

do videtur posse sustineri recursus hujusmodi ad supe-riorem Ecclesiasticum, ut ordinarium compellat institu-
tionem facere, vel ipse faciat, quod potest. (ut supra

dicitum est), absque eo quod se intromittat in cognitio-

ne juris patronatus Regij, nec in processu fulminato in consilio Cameræ, sed duxat taxat de intimationibus

scularum regalium, & de præsentatione, ac de ordi-narii responsionibus, replicationibus & ejus proter-via, negligientia, & contumacia, præfata doctrina ar-gumento, & faciunt singulariter quæ dixi infra 4.p.c. 5.

vers. illud tamen singular. à num. 33. cum sequentibus.

221 Et ad illud, quod dictum fuit solere declinari Nun-tii reverendissimi jurisdictionem: respondetur, proce-dere, quando non ad compellendum tantum, se voluit

intromittere Nuntius in juris patronatus Regii cognitio-

ne ad petitionem ordinarii, puta, seu ab eo provisi, ex-cipientis coram eo de jure, & præscriptione ordinarii,

& non juris patronatus Regij, cuius articuli, seu quæ-sitionis incidentis, solet peri remissio ad consilium Cameræ, & à contrario appellari, conterique de violentia

coram eodem consilio Cameræ, ubi passim declaratur

vim facere Nuntium, & sic dicendum est, ut quemad-modum potest iri ad superiorum, imò ad ordinarium

viciniorem per viam recursus, & querelæ, ita & eodem

modo, & via per appellationem poterit ad superiorum

recurrere, qui duxat taxat de gravamine illato ab ordi-nario cognoscit, scilicet de ejus protervia.

Et ut huic brevi discursu finem imponamus, est illud animadvertisendum, ut Reges Catholica Hispania

222 223 sunt veri patroni Ecclesiastarum Cathedralium horum regnum ac etiam Prelatiarum, & Abbatiarum consi-storialium eorumdem, jure, antiquaque consuetudine ac concessionibus, & indulxit summorum Pontificum,

ut constat ex l. 1. tit. 6. del Patronazo real. lib. 1. recopil.

item etiam affirmant Reges Catholici Ferdinandus &

Elizabeth, Toleti anno 1480, ut constant ex l. 3. c. e-
dem titul. ad Regiam coronam spectare jus patronatus

de algunas yglesias Parochiales de las montañas que se

llaman Monasterios, ó ante yglesias, ó felegressias, per ra-

224 225 tiones traditas à l. 18. tit. 5. p. 1. ibi, està majoria & hon-
ra han los Reyes de Spaña por tres razones: la primera,

porque ganaron las tierras de los Moros, y sicieron las mes-
quitas yglestas, echaron de y el nome de Mahoma y metie-

ron y el nome de nuestro Señor Jesu Christo: la segunda por-
que fundaron de nuevo en lugares donde nunca las ubo: la

tercera porque las dotaron y demas les sicieron mucho bien,

&c. eandem rationem reddit glo. in c. Adrianus 2. 63.

d. Palac. Rub. in tractatu de benef. vacan. in curia §. 8. &

432 De Regia Protect. vi oppress. appell.

de electione, text. in c. quod sicut, eodem tit. ibi; cùm in ea nihil attentatum fuerit in præjudicium Regia dignitatis, quia non simplex nominatio, sed solemnis elec-
tio debet Principi nuntiari, &c.) & etiam est text. in d.c. Reatina, & in c. pe. letis, & in c. nobis, & in c. prin-
cipali, & in d. cum longe 63. d.
 231 Nunc verò præfatio sit à rege, juxta d.l. recop. &
notant Gregor. Lop. in d.l. 18. it. p. 1. Bobadil. in polit.
lib. 2. c. 18. n. 22. 3. Nic. Garc. de benef. 5. p. c. 1. n. 216. in
fin. & ideo bene dicit gl. in d. c. cum longe, quod nihil ho-
die subtrahitur Regi Hispanie, quia sicut prius eli-
gebat & nominabat, ita & nunc, tenet etiam Restaur.
in tract. de Imperatore q. 10. n. 16. Conrad. in templo ju-
dicum lib. 1. cap. 2. §. 3. n. 24. Joan. de Selva in tract. de
benef. 7. p. q. 23. n. 44. Corset. in tract. de potestate q. 55.
cum alii per eos allegatis, Mart. tract. de jurisd. 2. p.
c. 40. n. 13. fol. 261.
 232 Qui n. 14. dicit Ecclesiam Romanam magno profe-
qui favore Regem Catholicum, qui propter suam, &
suorum ministrorum religionem ea majori fruatur Po-
tentia, dictione & magnitudine, quam nemo hucusq;
Rex, vel Imperator fruerit consequutus, de cuius Reg-
norum & statutum titulis scribit Sebastian. Munsterus in Cosmographia universali de Hispania c. 2.
 233 Et hujus juris Regii patronatus precipuum funda-
mentum esse privilegium Apostolicum, quod habent
Reges Hispanie, de quo in l. 1. recop. firmat Nicol.
Garc. ubi proxime d. 5. p. cap. 1. n. 217. quod videlicet testa-
tur Gregor. Lopez ubi suprà, & meminit Palac. Rub.
 234 in repetit. rub. in introductione sub n. 34. circa principium:
& dicitur in bullis Episcopatum, & pensionum super
eis impositarum secundum Garciam ibi refert etiam
Pater Mariana in historia Hisp. cap. 16. ad fin. ubi ait,
quod cùm super hoc fuisse controversia, Sixtus IV.
 235 concessit perpetuò Regibus Castellæ, quod ad Epis-
copatus eligentur per eos nominati, & petiti, de
quo etiam lib. 5. c. 5. & lib. 26. c. 5. ait quod Papa Adrian.
 236 VI. concessit Carolo V. Imperatori Regi nostro &
ejus successoribus jus præsentandi Episcopos Hispanie,
qui antea providebantur ad supplicationem Regum,
de quo etiam meminit Gil. Gonz. in sua historia de Sa-
lamanca lib. 3. c. 18.
 237 Et quales quoque Archiepiscopatus provideat Rex
Catholicus noster invictissimus tam in Hispania, &
Lusitania, quā in Neapolis Regno, & in Sicilia, & in
Regno Sardanie, & in ducatu Mediolanensi speciatim
refert Marta in tract. de jurisd. 2. p. c. 40. n. 15. fol. 261. ubi
singillatim refert à principio d. cap. omnes ferè Princi-
pes, & Reges Christianæ Religionis, simile habere
privilegium, ut de Rege Apulia, Imperatore, Rege
Neapolis, Rege Ungarie, Normandie, & Anglia, &
Francia, & Hispanie, latè prosequitur post plurimos
Doctores ab eo citatos Mart. d.c. 40. per totam, & Selva
de benef. p. 2. q. 23. Restaur. tr. de Imperatore q. 100 quod
modò omittit. Imò de iure communi omnes
Reges majorum Ecclesiastarum sui Principatus affirmant
esse patronos, Archid. in c. perleatis 63. d. Bal. in c. quan-
to de judi. col. ult. & premio Rex pacificus col. 2. Anton.
Corletus in tract. de excellentia Reg. q. 34. Covarr. in
regul. poss. 2. p. §. 10. n. 5.
 Causa enim hujus Regie præminentiae, origoque
& principium illud præcipuum (dempta fundatione,
240 & dotatione) esse potest, quoniam de jure Rex potest
objicere, quod Episcopum electum habet suspectum,
quo probato electiore tractanda est, ut dicit Innocent.
in c. super his de accusat. refert Abb. multis in locis, &
dicit singulare in c. super his column. & in c. 1. de elect.
Felin. in d. c. super his, ubi multos citat Germ. in c. in-
no. col. fin. 21. d. etenim & regis interest, nosse qui sunt
qui Ecclesiæ intra ejus provincias sunt administraturi,
 241 sicuti adnotarunt dicti Doctores Ab. in cap. ex parte de
testib. & in c. quod sicut de electio. gl. in c. 62. d. Corset. in

Pars III. Cap. X.

433

minus 80. annos ante Caroli Imperium, præcessisse
248 Telitanum Concilium, clareque falli, & decipi
Igneum & Ferandum.
 Reacudo igitur ad beneficia consistorialia, de quibus in dictis indults, & privilegiis Pontificalibus su-
pra adductis; attende, quod licet beneficia Consisto-
rialia in duplice genere reperiantur, alia app. lantur,
Consistorialia, quia reperiunt scripta, & annotata in
libris camere iter Consistorialia, sed de illius ex con-
suetudine non providerit Consistorialiter, hoc est, in
Consistorio Papæ ut tradit. Capitaq. decif. 17. & decif. 19.
lib. 1. Flamin. Paris. de resign. ben. f. lib. 8. tom. 2. q. 6. n. 1.
 & 2. alia sunt Consistorialib. nesci. ia, hoc ratione ita
dicta, quia de eis disponit Papa in Consistorio coram
Cardinalibus; Lopus al. leg. 44. col. 2. laiè Mandos i. re-
gul. de annoi. quod 16. n. 2. Rebuff. super concord ad pra-
la. nominat faciem vrs. Consistorialiter. Stephan. de liter.
gratia 5. d. cem. n. 37. vers. quia, Pet. Gregor. Syntagma-
te jur. lib. 15. cap. 4. n. 15. Sarner. in regul. de annual. q. 2. 4.
Motheadan. decif. 140. Put. decif. 502. lib. 2. & Glossarior.
 250 Hispanus Soto & Rebuss. & etiam Mandos. in regul. 2.
Cancellaria, quæ quidem beneficia Consistorialia sunt
monasteria vitorum, ita docet Ludovicus Gomez in
regul. de subrogandis q. 15. ad fin. Cave. etiam de Pa-
tronat. Regie corona c. 24. n. 1. Mandos. in regul. 2. Can-
cell. q. 3. & non soldum sunt Monasteria, sed Abbatia, &
 251 Prioratus, & aliorum Regularium præfectura viron-
rum, ut declarat Flamin. Paris. de resignat. lib. 8. d. tom.
2. q. 5. sub n. 6. & ad fin. 25. hæc omnia quæ de provi-
sione idem Flamin. ibid. q. 6. n. 3.
 252 Et nota, quod horum Monasteriorum, & aliorum
beneficiorū Consistorialium valor estimatus, & taxa-
tus est in libro Consistorialium, & ipse valor attenditur
in imputatione illorum, juxta quem sit compotio
annaræ, ut latè Gomez in regul. de valor. ex princ. in
imputra. benef. q. 3. ad fin. clarius per ipsum Gomezum
ibi in prefatione vers. ad ulterius premissendum, &c. at-
tende ulterius quod Clemens VI per unam Regu-
lam Cancelleria, quæ est in ordine, quam ad literam
adducit Nicol. Grac. de benef. 5. p. cap. 1. §. 4. in prin. aliud
agens, reservavit sibi horum beneficiorum consistorialium
Monasteria vironum, non omnia, sed illa duna-
runt, quæ excedunt valorem annuum ducentorum flo-
renorum auri communis estimatione, ibi, nec non omnia
Monasteria vironum valorem annuum ducentorum
florenorum auri communis estimatione excedentium,
& voluit, quod excessus hujusmodi in literis exprimitur,
&c. de qua Regula ultra Glossatores scilicet His-
panum Sotum Rebuffum, & Mandosum ibi ad id eam
refert Gomez in regul. de subrogand. col. q. 15. ad fin &
idem in regul. de valore exprimen. q. 3. ad fin. apud
quem ibi in prefatione d. vers. & sub eadem moneta,
&c. & iterum in q. 9. ante fin. §. consequenter, text. hic
videtur poteris de origine, & genere hujus monetæ
 253 Floren. & de vario ejus valore, & quod in Camera
Apostolica in taxis pro ducato de Camera capitul. &
alia multa de hoc moneta Florenorum ibi vide.
 Et adverte quoniam multi doctissimi hujus regulæ.
 254 & doctorum sumptu occasione falso asseverant, ut be-
neficia consistorialia esse monasteria, & similia supra li-
eta quæ excedunt valorem ducentorum Florenorum
auri, quoniam in hujusmodi beneficiis consistorialibus
non est appositus valor nullus, sed omnia Monasteria
vironum, ut intrent privilegia, & indulcta Romanorum
Pontificum, concedentium horum consistorialium
jus patronatus Catholicis Principibus Hispanie,
& ita plures fuit in ejus favorem determinatum, &
sententiatum in Concilio supremo, & Cancelleria Val-
lisoleana in multis causis Prioratum, habitis prius si-
de dignis informacionibus, ac instrumentorum & te-
stium literatorum, & fide dignorum Cofalium pre-
sentatis à Procuratoribus Caesaris patrimonii atten-
to stilo Romæ; etiam si ex adverso fuisse probatum,
Salgado de Prelett. Reg.